

F O A I E

пептръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 12.

Luni, 22. Martie.

1843.

АНТИПАПАДОПЪЛЪ,

с а ѝ

Авторіи дикціонаріѣлѣи де Бѣда апѣраціи дн
контра Домпѣлѣи Гр. Пападопѣлѣи.

(Брмаре.)

Ал доilea локѣ есте іарѣ ла фаца а-
чааста, знде лексикографѣл пострѣ интрѣ
дн философіе ші се днсажете а о критика.
Кѣвнѣде оѣлт ооарте днсемпѣтоаре пеп-
трѣ аї жѣдека солидѣтае: „Философіа
позѣ, — зиче, кареа дншарте ші сѣнт-
дншарте кѣпоштѣцеле ка сѣ ле пер-
фекціонезе днтрѣвн кнѣ маї днлеспитор,
кѣ тоате кѣ грешаште перзѣнд
астѣел цепенрала легѣтѣрѣ днтре днсе-
ле ші знїмеа лор, ші е сілітѣ де а репе-
та ачелеш адевърѣрї, — — — кѣ тоате
ачесте а фолосїт.“ — Дн креднѣдѣ Домпѣ-
де, Дѣмнеата п'аї idee de философіе: кѣчї
рогѣте, каре философіе есте, кареа сѣ пѣ
дншартѣ ші сѣнтдншартѣ кѣпоштѣцеле?
Шї іарѣш, дакѣ дншарте ші сѣнтдншар-
те, зрмеазѣ оаре дн днсаш днпѣрѣіреа,
ка сѣ грешаскѣ, адекѣ сѣ неарѣлѣ знїмеа?
(аї зїс перзѣнд астѣел); кѣчї дн днсаш
ideea днпѣрѣіреї, есте ші ачееа а знїреї;
пептрѣ-кѣ днпѣрѣї се поате пѣмаї че есте
знїт. Алта ера, кѣнд аї фї зїс, кѣ прїп тѣл-

теле днпѣрѣірї шї сѣнтднпѣрѣірї поате
чїнева сѣ ретѣчеаскѣ шї сѣ неарѣлѣ idea
цепенрала знїтоаре, маї алес дакѣ ва фї зн
капѣ, деспре каре се кѣпѣтѣ дн пѣпѣлѣ
I. днтре „Ферїчїці сѣнт чеї — шчл.“
— Каре есте акѣм дн философіеле челе
позѣ, кареа сѣ фї грешїт астѣел кѣм зїчї
Дѣмнеата, адекѣ днпѣрѣїнд? — Пе реал-
їстѣл Кант л'а днпїнсїдеалїстѣл Фїхте;
днтрѣвн пѣпѣт кѣ ачест дн зрмѣ а вѣрчес
Хегел, каре а адѣсїдеалїстѣл саѣ мета-
фїсїка ла градѣл чел маї днвалт, шї дн
кѣмнѣлѣ дн контра лѣї стаѣ философії
патѣреї; дн тїллокѣ днтре ачесте доаз
сїстеме стѣ Шеллінг, каре леа знїт пе
амѣндоаз, днсѣ пѣмаї кѣт пептрѣ фор-
мѣ, адекѣ пептрѣ штїїнцеле математїче;
акѣм с'а скѣлат Трентовскї, ларе знѣ-
штеїдеалїстѣл кѣ реалїстѣл, — метафїсї-
ка кѣ фїсїка саѣ кѣ емпїрїстѣл, пѣпѣмаї
кѣт пептрѣ формѣ, чї шї дн фїїндѣ
(wesentlich). Ачеаста есте стареа фї-
лософіей де астѣзї; шї ачестїї сѣпѣт фїло-
софії чеї маї пѣої. Сѣ пе спѣїе D. Па-
падопѣлѣ, каре дн еї с'а перѣдѣт кѣ дн-
пѣрѣїрїле шї сѣнтднпѣрѣїрїле? Ачела,
каре а пѣшїт кѣт де пѣднп кѣ веакѣл шї
с'а днпѣртѣшїт дн стареа кѣлтѣреї де а-
стѣзї, пѣ поате сѣ пѣ штїе, кѣ пїчї одаѣтѣ

п'а интрат философіа ашеа де п'терникъ дн
в'иадъ, ка дн з'иба де асгъзі, ші нічі одатъ
п'аъ фост тоате ратъріле штіинделор ашеа
де стр'инсѣ легате днтре сине, ка токмаі
дн т'импъл де акът. — Дар съ венім ла
д'икціонар'їѣ. Еї, ачесті философі, ші врео
к'ад'їва днап'нтеа лор, п'ѣ с'аъ окъпат де а-
дрептъл к'ѣ релациіле лімбелор днтре
сине, — пре к'ят штіѣ афаръ де Лаівн'їд,
дела каре ші авем интересанте адъп'търѣ;
— к'ѣ ат'ят маі п'д'їн к'ѣ глосометр'ѣ До-
мп'л'вї Пападоп'лз; дар д'їн але лор спе-
к'лациі, ші ап'те д'їн Locke „de intel-
lectu humano,“ ші днап'нте де ел, д'їн
Spinoza, іар „de intellectu huma-
no,“ ші д'їн алд'її маі т'лц'ї, се поате а-
ж'ѣта философ'л лімб'їстѣ тотдеазна; ші
дакъ п'ѣ с'а аж'ѣтат D. Пападоп'лз, в'їна
п'ѣ есте а философіей. — Дела Трентовскі,
дела ачест кап'ѣ ценіал ші в'їоїѣ, дакъ ва
тр'ї ка съ поатъ да ла л'їм'їп'ѣ н'ї „ф'ї-
лософіа ворвеї,“ каре в'їне дн днтп'ър-
д'їреа философіей сале, аштеп'т'м л'їкр'в'ї
інтересанте. Іар Домп'л'вї Пападоп'лз с'ѣ-
т'їт, ка съ дее паче философіей, к'ѣчї се
ва фаче п'ѣ маі де р'ѣсѣ. —

Дакъ Д'їтп'еал'ї п'ѣ не д'ѣ нічі о idee
т'лдемітоаре деспре д'икціонар'їѣ, апої, ка
съ к'ѣр'т'м не в'ѣрвад'її паціей поастре де
пата че о ар'їнкъ не еї, вом вор'її пої че-
ва, дар п'д'їп'ѣ. — Александрін'ї, д'ѣп'ѣче
с'аъ ап'кат маі к'ѣ к'л'д'ѣр'ѣ де ст'д'їл'л'л'
с'їцілор гречї ші маі днт'їѣ де поецї, аъ
дат песте т'лте ворве, каре еш'їсеръ д'їн
ѣсѣ, ші песте алтеле, каре акът авеаъ ал-
т'ѣ д'їсетп'аре. Пе ачесте ле п'т'їр'ѣ:
λέξεις ші γλώσσα; ші д'ѣп'ѣче леаъ адъ-
пат, есп'л'їкат ші д'їш'їрат д'ѣпъ алфавет,
аъ п'т'їт ачестъ адъп'търъ λέξιόνъ с'аъ

γλώσσάριον. Дакъ днтр'о асеменеа адъ-
п'търъ ворвеле ші д'їсетп'ар'їле лор се
редъчеаъ ла ор'їціп'ѣ, ат'їчї се п'ѣміеа Et y-
mologikon; іар адъп'търѣ де ворве ші
п'ѣте д'їш'їрате д'ѣпъ матер'її, се п'ѣміеа
Onomastikon ші се деосев'їеа де ачееа
д'ѣпъ алфавет. Маї ера ші Συνοnymі-
kon, каре се окъпа к'ѣ ворвеле ші фрасе-
ле де ачееаш ор'ї де асеменеа д'їсетп'аре.
Чеї п'ѣої п'аъ маі деосев'їт п'т'їр'їле ачесте,
ші асгъзі п'т'їреа де лексікон се днтре-
в'їнд'їеазъ пентр'ѣ ор'ї чешел де ворвар'їѣ
с'аъ д'икціонар'їѣ, ф'ѣръ ка съ се маі со-
котеаскъ ч'їнева датор де а се д'їне де д'ї-
сетп'ареа че о авеа ла чеї векї. Д'їп'ї ара-
т'ѣ д'їс'їш'їтеа д'икціонар'їѣл'ї лор к'ѣ ада-
с'ѣр'ї де ет'їмолож'їк'ѣ, с'їнонім'їк'ѣ шчл.;
алд'її п'ѣ о фак'ѣ нічі ачеаста, чї з'їк'ѣ с'їм-
п'лз „д'икціонар'їѣ.“ Ачеаста есте цене-
т'їка дедъчере а д'икціонар'їѣл'ї; ші пої л'ѣ-
с'їнд не D. Пападоп'лз, ка съ п'ѣскочеа-
скъ ші съ д'їктезе ка к'ѣте д'їн ачесте фе-
л'ѣр'ї съ інтре днтр'ѣп' ворвар'їѣ, не днтп'р-
п'т'м ла д'икціонар'їѣл'ї де Б'їда. Ачеста се
п'ѣтеште с'їмп'лз „лексікон;“ нічі ет'їмо-
лож'їк, нічі с'їнонім'їк'ѣ, нічі алт'ѣел. П'їп'
ѣр'їтаре еї, автор'її д'икціонар'їѣл'ї, п'ѣ с'аъ
д'їдаторат к'ѣтръ нічі з'їл'л'л'л'л'л'л'л'л'л'
маї с'ѣс десв'їл'їте але лексікон'л'ї. — Ла
ачесте маі д'їсетп'ѣт, к'ѣ ф'їеште ч'їне, ка-
ре скріе чева, т'реѣѣ съ пр'ївеаскъ ла з'їп'
скопѣ, ші скоп'л ачеста есте п'ѣт'ѣл, не
каре ор'ї че ж'ѣдек'ѣтор т'реѣѣ с'ѣ'л'л'л'
д'їап'нтеа ок'їлор. Дакъ автор'їл'л'л'л'л'л'л'
п'отр'їв'їт скоп'л'л'л'л'л'л'л'л'л'л'л'л'л'л'
ат'їчї ел р'ѣт'л'л'л'л'л'л'л'л'л'л'л'л'л'л'
д'їап'нтеа кр'їт'їчей в'ѣрват д'їделепт; ші
дакъ ачел скопѣ с'а ші аж'їс, ат'їчї ав-
тор'їл'
есе де с'їп'т тоатъ аспр'їтеа кр'їт'їчей;
іар неаж'їс'ѣр'їле ші ал'їпек'ѣт'ѣр'їеле л'ї, ла

amândoaз днтѣмплѣриле, мерзескѣ а фї дескоперите кѣ modestie, — нѣ кѣ обрѣзничіе шї сѣмедіе, — шї дмплініте кѣ влѣндеца, каре карактерізаазъ не воіторѣл де вїне. — Сокотѣ кѣ кѣ ачест прїнчепѣ де крїтїкѣ, се вор знї тоцї днцеленцїї. Дѣпъче скопѣ шї дѣпъ каре темейрї а жѣдекат D. Пападопѣлз не авторїї дїкціонарїѣлї пострѣ? Тоате днвїновѣцїриле, афарѣ де чеа де сѣпт II., доведескѣ, кѣ Дѣтнеалѣ фѣрѣ а прївї ла скопѣл ачелор вѣрвацїї, а пѣрчес дїн капрїцїа Дѣтїсале, днкїпвїндѣшї лѣкрѣрї не каре еї нїчї н'аѣ кѣцетат а ле траце дн чеаркѣпѣл че шї л'аѣ предпсепнат. — Дакѣ ачеї вѣрвацїї, карїї аѣ формат днтѣїл планѣ ал ачестѣї ворварїѣ, ар фї трѣїт, ка сѣ'л тїпѣреаскѣ дншїї,* атѣпчї с'ар фї есплїкат еї дн префацѣ; акѣм днсѣ ретѣне, ка сѣ ворвїм пої пентрѣ дншїї.

Чїне кѣноаште не ачеї вѣрвацїї, атѣт дїн лѣкрѣриле лор тїпѣрїте шї петїпѣрїте, кѣт шї дїн алте їсвоаре, ачела штіе, кѣ еї, маї кѣ сеатѣ чеї треї врїторї, Шїнкаї, Клаїн шї Маїор, дѣпъче с'аѣ днтѣрнат дела Рома, плїні де ентѣсіастѣ, с'аѣ апѣкат токмаї де ачеле лѣкрѣрї, фѣрѣ каре о нацїе нѣ поате вїїецѣї: де лїмѣѣ, ка де база шї скѣтѣл націоналїтѣѣї, шї де їсторїе, кареа сїнгѣрѣ поате дескїде окїї впеї нацїї шї регѣла лѣсѣреле шї нашїї еї кѣтрѣ кѣлтѣрѣ. Тоцї треї аѣ лѣкрат дн амѣндоаѣ, адекѣ дн лїмѣѣ шї дн їсторїе, воїнд ка сѣ факѣ днчепѣтѣл. Ачеаста се vede атѣт дїн тѣртѣрїсірїле лор, не vnde се афлѣ еле дн кѣрцїле лор, кѣт шї дїн кѣпрїнсѣл скрїселор лор. Шї ка сѣ venim ла дїкціонарїѣ, авторїї ка нїште вѣрвацїї днцеленцїї, аѣ штіїт преа

vїне, кѣ Ромѣнїлор не лѣнгѣ кѣноаштїнда лїмѣеї лор, ле есте треvїтоаре маї днтѣїѣ кѣноаштїнда лїмѣеї латїне, апої а лїмѣеї цертане, ка а впеї лїмѣе фоарте кѣлтївате шї дннавѣдїте кѣ кѣрцїї класїче дн тот фелѣл де штїїнде; totdeodatѣ дн ѣрма впор тѣсѣре але днтѣратѣлїї Іосїф, аѣ лѣат aminte дештептареа сїмѣлїї націоналѣ днтре Магїарї шї аѣ превѣзѣт, кѣ шї кѣноаштїнда ачестеї лїмѣе ва фї оарекѣнд де лїпсѣ Ромѣнїлор дїн Ыгарїа шї Ардеал, — кѣ тоате кѣ шї фѣрѣ де ачеаста, нѣмаї кѣпчетѣдѣнїа есте дестѣл де кѣмпѣнїтор мотївѣ. Ашеа се лѣкрѣ дїкціонарїѣл дн лїмѣеле ачесте, кѣ скопѣ а) де а арѣта Ромѣнїлор атѣт дн ценералтѣѣлор, кѣт шї дн спецїал Арделенїлор шї Ынгѣренїлор, че дїкціонарїѣрї ле сѣнт треvїтоаре; б) де а фаче днчепѣтѣл, ка сѣ днлеснеаскѣ днчеркѣрїле вртѣторїлор; ц) де а арѣта шї стрейнїлор копїа лїмѣеї ромѣне не лѣнгѣ латїна. — Сѣ не спѣне акѣм D. Пападопѣлз, дн че лїмѣѣ с'аѣ фѣкѣт днчепѣтѣрї маї кѣ днцеленчїїне декѣт ачесте? саѣ ла каре нацїе сѣнт днтѣїеле днчеркѣрї маї десѣвѣршїте? — Маї днколо, тоате ачесте скопѣрї сѣнт ажїпсе; кѣчї а) тоцї Ромѣнїї кѣноскѣ акѣм треvїїнда де а'шї адѣна материалѣл лїмѣеї дїн тоате дїалектеле днтр'ѣн дїкціонарїѣ; асемеѣеа кѣноскѣ шї чеї де сѣпт днтѣрѣцїа Австрїеї треvїїнделе лор; б) кѣноаштем тоцї, кѣ днчеркѣрїле поастре сѣнт днлеснїте, кѣчї кїар D. Пападопѣлз зїче, кѣ ал сѣѣ дїкціонарїѣ фѣрѣ чел де Бѣда нѣ с'ар фї пѣтѣт днфїїнда саѣ ар фї кѣ тотѣл не перфект; — ц) шї стрейнїї аѣ днчепѣт а да лїмѣеї ромѣнештїї локѣл чеї се кѣвїне. Спре днтѣрїреа ачестѣї дїн

зрмъ пѣнт, пѣтем адъче ші фапте. Adе-
лѣнг, дн фаітоаса карте „Mithridat,
дѣ лимвеі ромѣне, днтре лимвеле евро-
пене о рѣврикъ деосевітъ сѣпт тітѣла „gō-
misch-slavisch“ адекъ „romano-sla-
vikъ*), primind кѣпоштінцеле сале деспре
лімба поастръ дела Тѣпман, Сѣлдер ші
алдїі. Въжнд ачеаста пѣрїндїі Петръ Маїор
ші Корнелі, карїі токмаї атѣпчі лѣкраѣ ла
дікціонарїѣ, прекѣт ші алдїі, с'аѣ адресат
ла дѣвѣдатѣл фїлологѣ I. C. Фатер, ка-
реле дѣпъ тоартеа лѣі Adелѣнг а пѣшт
днпінте кѣ Mithridat, ші л'аѣ днформат
де тоате кѣте с'аѣ скріс пѣпъ атѣпчі де-
спре лимба ромѣнеаскѣ, деспре грѣматї-
челе челе маї вѣне, деспре дікціонарїѣрїле
лѣкрате de Бѣдаі, (Долеанѣ) ші de Кō-
gōsї, прекѣт ші де ачела пе каре дн лѣ-
краѣ токмаї атѣпчі ачестї дої вѣрѣадї. Дн
зрма ачестор штїрї, Vater днченѣ а се
окѣпа кѣ лимба ромѣнеаскѣ ші дн ал
IV. томѣ дн Mithridat**) дндрептеазъ гре-
шала лѣі Adелѣнг дн ал II. томѣ, дѣнд
лімвеі ромѣнештї локѣ днтре челе рома-
не. — С'аѣ фолосїт апої дн ачест дікціо-
нарїѣ, днтре алдїі, F. Diez, дѣнд дн грѣ-
матїка са лимвеі поастре ші маї потрївїт
локѣ; дн зрмъ ші днтре ачеї вѣрѣадї,
карїі, пентрѣ дескѣркареа їсторїеї попоа-
релор челор векі европене, аѣ алѣтѣрат пе
челе маї днсемпате лимбе, зпїі, ажѣтадї
кѣ дікціонарїѣла de Бѣда, аѣ днвреднїчїт
ші лимба поастръ де зп локѣ фоарте дн-
семпѣтор, прекѣт Diefenbach шї алдїі.

*) Mithridates, v. J. Ch. Adelung, 2. Theil,
Seite 723—738.

**) — Idem, 4. Theil, von J. S. Vater, Seite
407—417.

— Че се дїне де жѣдеката Енглезѣлї —
асѣпра лимвеі поастре, — пе каре дн пѣ-
неште дн потѣ ла фаца 36, фїндкѣ пѣл
кѣпоскѣ, пѣ потѣ зїче пемїкѣ; їар че зїче
de Raynouard, кѣ фоарте педесѣвѣр-
шїт а скріс деспре лимба поастръ, пѣ есте
кѣ тотѣл адевѣрат. Тревѣе сѣ жѣдекѣт,
кѣ ел есте Французѣ, карїі тодї дн гене-
рал преа пѣдїн се окѣпеазъ серїозѣ кѣ
алте надїі: апої Raynouard а авѣт шї мїж-
лоаче пѣдїне. Кѣ тоате ачесте, ел рапор-
тѣрїле лимвеі поастре кѣтрѣ челелалте ро-
мане ле пѣнеште днтр'ѣн локѣ in time
(intimes, — фаца XLІ.), їар пеасетѣпѣ-
рїле естреме, (extremes); шї дн алт локѣ
(фаца LXIV.) атѣт асетѣпѣрїле кѣт шї
пеасетѣпѣрїле ле пѣнеште фрапанте
(саѣ вѣтѣтоаре ла окї*). Аїчі дн пѣдїне
се кѣпрїнде тоатѣ жѣдеката ачестѣї фран-
цузѣ днвѣдат, кѣ каре пої пѣтем фї мѣл-
цетїдїі: кѣчі дн адевѣр, деосевїрїле сѣпт
зпеле фоарте естреме саѣ депѣртате шї
вѣтѣтоаре ла окї, прекѣт пѣмаї артїкѣлѣл,
кареле: прївїнд астѣзї лимвеле романе шї
кїар пе латїна, есте дн адевѣр фрапантѣ;
кѣ тоате ачесте, ел есте зп пѣнт, дн каре
сѣпт днсемпѣтѣл а десвѣлїт орїдїна лимвеі
ромѣне. —

Ашеа дар авторїї дікціонарїѣлѣї ш'аѣ
ажѣнс скопѣл. Че маї воїеште D. Папа-
допѣлѣ? — Дѣтнеалѣї се некѣжеште, кѣ
че аѣ зпїт атѣте лимбе дїферїте днтр'ѣн
локѣ кѣ ромѣна. Кѣ тоате кѣ пѣ кѣпоа-
штем нїчі зп „Veto“ ашеа де трївзпескѣ
діктат де лексікографїе, ка сѣ пѣ фїе їер-
тат а пѣне днтр'ѣн ворѣарїѣ шї лимбе дї-

*) Raynouard, Grammaire comparée des lan-
gues de l'Europe latine, Paris, 1821.

ферите, тотъши маї зичем одаць, къ ачел дикционарїѣ нѣ есте пѣмаї пентрѣ Ромѣнї дн ценерал, чи ши дн парте пентрѣ чеї дн Ардеал ши Бнгарїа, знде сѣлт ши алте пачїї, ши prin зрмаре лѣдѣтм днцеленчїзнеа ачелор вѣрвадї. Дакъ нїчї акѣт нѣ днцелене D. Пападопѣлѣ, апої de прїос есте а маї адазце чева, къчї вом къвѣпта пѣмаї фїлїстеїлор. — Дар Dѣтнеалѣ зїче, къ дикционарїѣрїле полїглоте с'аѣ скосѣ астѣзї дн скоалѣ. Еї вїне, че зрмеазѣ де аїчї? Nemїкѣ, декѣт къ сѣдеата ачаеста есте арѣкаты дн вѣлт, пентрѣ-къ дикционарїѣл де Бѣда нѣ есте скрїс пентрѣ скоалѣ. Апої ши кънд ар фї пентрѣ скоалѣ, оаре н'ар фї вїне, ка днтр'о Царѣ, ка Бнгарїа ши Ардеалѣ, дикционарїѣрїле сколастїче сѣ се скрїе дн тоате лїтвеле, къте се ворвекѣ дн ea? — Днкредїндѣ D. Пападопѣлѣ, кавѣт пѣмаї матерїе де сѣадѣ. —

Че се атїнде де знеле дерївадїї, есте адеврѣт, къ се гѣсекѣ врео кътева скїопѣтѣтѣре, дар тревѣе сѣ гѣндїм, къ ераѣ днпрецїзрѣрїле де ашеа. Цертанїї, днцепѣнд а се окѣпа къ їсторїа Ромѣнїлор, чеї маї тѣлдї не фѣчеаѣ, дакъ нѣ де тот, дар чел пѣцїп маї тѣлт славі декѣт романї; ши кїар къзчетѣденїї пострї не некѣжїеаѣ маї тѣлт. Ачесте днпрецїзрѣрї аѣ авѣт оаре-каре днрїзрїре дн лѣкрѣрїле ачелор вѣрвадї ши маї къ сеатѣ дн але лѣї Петрѣ Маїор; де аїчї вїне, къ ел нѣ воїеа сѣ къпоаскъ врео днсемпѣтоаре їнфлїндѣ а лїтвей славе дн ромѣна. Дар дакъ а грешїт астѣел къте одаць, тревѣе сѣ'л десвїновѣдїм, зїтѣнд ачесте пѣцїне аленѣкѣтѣре, не лѣнгѣ челе тѣлте фоарте вѣне, пентрѣ каре тоатѣ пацїа се сїмте датоаре аї тѣлцетї. — Тот ачаестѣ днфлїндѣ а днпре-

дїзрѣрїлор се vede ши дн їсторїа лѣї ла кътева локѣрї. —

Аїчї ар фї локѣл а днтрева, дакъ D. Пападопѣлѣ къ дикционарїѣл Dѣтсїале аре де гѣнд сѣ респѣндѣ тревѣїндѣї де фадѣ, — дѣтнеалѣї, каре де алтїнтрїлеа се vede а къпоаште сїстема чеа не дос а чївїлїзадїей саѣ кълтѣрей поастре? — Дакъ, дѣпѣ лїпеа че се сїмте, н'ар фї фост оаре маї вїне сѣ се апѣче, де зн дикционарїѣ знїверсал ал лїтвей поастре, кареле ар къпрїнде тоате дїалектеле ши кареле апої ар пѣтѣ фї етїмологїкѣ, їсторїкѣ, ерменеѣтїкѣ ши кът ар вої? Фѣрѣ а фї дикционарїѣ ромѣн-елен-латїнѣ: къчї нѣ се чере дела тїперїмеа поастрѣ, ка маї днпѣтѣїѣ де тоате сѣ кътпѣпѣ дн ромѣнеште дн еленеште ши лѣтїнеште. — Саѣ, дакъ пентрѣ ачест лѣкрѣтаре нѣї ажзпгѣ пѣтерїле, оаре нѣ ера маї вїне сѣ се апѣче де зн дикционарїѣ лѣтїнеспѣ-ромѣнеспѣ, каре есте чел маї тревѣїтор акѣт? орї дакъ нѣ воїеште сѣ есе дн чеаркѣпѣл професѣрей сале, сѣ се фї апѣкат де зн дикционарїѣ еленеспѣ-ромѣнеспѣ? Асеменеа ам маї пѣтѣ днтрева, оаре Dѣтнеалѣї, кареле фѣрѣ къвѣлт радїкала неперфекдїе а дикционарїѣлїї де Бѣда о деразѣ дела грѣтѣдїреа атѣтор лїтве дїферїте ла зн локѣ, че кавѣт дн лїтвеле семїтїче, атѣт де дїферїте де ромѣна, латїна ши елена? Нѣ кътѣва аїчї есте радїкала перфекдїе а дикционарїѣлїї Dѣтсїале? Поате, дар пої нѣ не маї днтїндем, къчї неат днтїнсѣ маї тѣлт декѣт ера вреднїкѣ крїтїка Dѣтсїале; днсѣ ера де тревѣїндѣ а десвѣлї ши солїдїтатеа лексїкографѣлїї пострѣ, фѣрѣ аї дїспѣта къпоштїндѣеле енїклопедїче, че поате къ ле аре. Дн пѣнтѣрїле че зрмеазѣ, не вом сїлї а фї кът се ва пѣтѣ маї скѣрдїї. (Ва зрма.)

ДЕФЪМАРЕА.

Дуптрь агъта с'аѣ фост дупмълѣит де фѣмъторіѣ дпкъ дпайнте де веніреа Мъп тѣиторіѣлѣи лѣмеѣ, кѣт дпкъ ла Романіѣ чеѣ веки ера зѣкала комѣпъ: Homo homini lupus; че сѣ пе мѣрѣм дартъ, кѣ шѣ пе времѣле Мъптѣиторіѣлѣи дпн челе маѣ вѣпе шѣ фѣпте фапте се пѣдѣеа пѣсмъ, апоѣ дефѣмаре; шѣ ачѣ фѣ казза ачелор кѣвпнте а Мъптѣиторіѣлѣи: *eis tñn xristin euyō ñλθον eis tñn kosmon* Ioan 9, 39, — Деѣи фѣпндкѣ пѣпзмаѣ атѣпчѣ, чѣ шѣ маѣ вѣртос дп тѣпѣрѣле де акѣм тот мпѣ таре аѣ спорѣт ачел соѣс де лѣпѣи domestѣчѣи, ертаѣпѣи сѣ ворѣеск пѣцпнтел деспре стареа дефѣматѣлѣи, а аскѣлтѣторіѣлѣи де дефѣмѣтрѣи шѣ а дефѣмѣторіѣлѣи.

1. Патѣма челѣи че се фаче жѣртѣа де фѣмѣтрѣлор, пѣчѣи зпфелѣс де кондеѣс пе пѣтѣнт пѣ о поате дескрѣе, кѣчѣ ачееа се поате пѣзмаѣ сѣпдѣи, ѣар пѣ дескрѣе. Атѣт сѣ фѣе дестѣл а зѣче пѣзмаѣ, кѣ де vom пѣпе ла дреаптѣ кѣмпѣпъ чѣпстеа шѣ пѣтеле чел вѣп кѣ вѣаѣа отѣлѣи, преѣм аѣ пѣс вѣтрѣпѣи зѣкѣнд: *Honor et vita pari passu ambulat*, апоѣ есте дпведерат, кѣ дефѣматѣл есте вѣчѣс оторѣт, ах, ва маѣ тѣлт! — Чел оторѣт с'аѣ пѣс дп лок сѣгѣр, лѣи пѣѣи маѣ поате стрѣка венпѣл дефѣмѣтрѣлор; пѣ аша чел дефѣмат, каре маѣ аре а се лѣпта, пентрѣ каре дефѣмѣтрѣле пѣ дпчеатѣ аѣ дпвенпѣна шедереа, ѣмѣлареа, тѣпкареа, вѣтѣра, лѣкрѣл, сомпѣл, скѣрт тоате вѣкѣѣле вѣедѣи; кѣ преѣм вѣпа фѣпмѣ тоате ле дпвѣлчѣе, аша дефѣмареа ле атѣрѣе. Пентрѣ ачееа стрѣга дпделептѣл *Sirax* 28, 18, 19. Ловѣтѣра вѣчѣлѣи фаче вѣпѣеалѣ, ѣар ловѣтѣра лѣмѣеѣ фѣрѣпѣе оа-

селе; тѣлѣи аѣ перѣт де аскѣдѣтѣл саѣеѣ, чѣ пѣ ка чеѣ че аѣ кѣзѣт де лѣмѣлѣ.

2. Аскѣлтѣторѣи дефѣмѣтрѣлор, карѣи хототѣнд ват дп пѣлмѣ де вѣкѣрѣе азѣнд де фѣмареа алтора шѣ пѣ се пот рѣвѣа а пѣ дппѣпѣе тѣчѣпѣи арзѣторѣи маѣ дп лонтрѣ пе фок, а пѣ адаоѣе чеѣа поѣ спре мѣкшо-рареа чѣпстеѣ, кѣ чѣпе сѣѣи асѣтѣпѣм? Кѣ докторѣл, ла каре дпкрезѣндѣте дѣѣи спѣи патѣмѣле шѣ дѣрерѣле дппреѣпѣт шѣ ѣсворѣл лор, ка сѣ довѣндеѣѣи потрѣвѣтѣ шѣ дпсѣпѣтошетоаре медѣчѣпѣл, апоѣ ел кѣпоскѣндѣѣи пѣлѣгѣрѣеа, дп лок де валсам вѣп, дѣѣи дѣ емпластрѣ дпвенпѣнат, пе каре дптре-вѣндѣл сѣ те щерѣи дпнтре вѣи; — кѣ шерѣвѣл, кѣрѣѣа дпкредѣпѣндѣѣи аверѣле спре грѣжѣл, пѣпзмаѣ пѣ се лѣптѣ кѣ прѣдѣторѣи, чѣ дпкъ ле аратѣ чеа маѣ вѣпѣ кале, ба ле ажѣтѣ а депѣрта тѣлѣпѣе дпн вѣпѣрѣле Домпѣлѣи сѣѣ; апоѣ преѣм шѣ зпѣл шѣ алтѣл се пѣтѣеск рѣѣи, дпрѣѣтѣѣѣи, стрѣкѣторѣи, аша шѣ аскѣлтѣторѣи дефѣмѣторѣлор кѣ воѣа, де пѣ вор депѣрта пе дефѣмѣторѣи дела сѣпе; кѣ, кѣвпнтеле дефѣмѣторѣлор сѣпѣт моѣ, ѣарѣ ачестеа ват ла локѣл фѣкаѣлор. Пѣлде 26. 22. Шѣи

3. Чеѣ че вѣзѣпѣд спорѣл вѣп шѣ дппѣпѣтареа деапроапелѣи сѣѣ, дпѣлѣдареа прѣп вѣпѣтрѣи пѣртпѣпѣтоаре ла пѣалте градѣрѣи шѣ дрегѣторѣи, пѣпзмаѣ пѣ ажѣтѣ, чѣ стрѣкѣ, пѣпзмаѣ пѣ так, чѣ прѣп лѣмба са чеа венпѣнатѣ сѣартѣл, спарг, сѣровѣеск васеле, дп каре ера вѣп мѣросѣл де апроапелѣи, дпвенпѣлѣ вѣаѣа лѣи, шѣ спорѣнд маѣ вѣртос, стрѣват ла ѣпѣмѣле алтора, пѣпѣтѣпѣнд шѣ аколо реле прежѣдеѣѣи, фалче сѣпѣдѣрѣи, — кѣѣи дѣ vom асѣтѣпа пе ачѣѣпѣа? Аѣ доарѣ дѣаволѣлѣи, каре шѣ ел тотдеавпа есте дппротѣвѣиторѣѣи фѣрѣчѣрѣи отепѣѣѣи шѣ агонѣсѣиторѣѣи де рѣѣ-

тъци? Аписъ фийндкъ ел пе сорташи съ пѣи пистъеще, пѣи дефаймъ, чи пѣмаи пе оамені: се кѣноаще, къ диаволѣ ажѣтъ ши пѣрти- пеще пе алѣи диаволѣ; се кѣноаще ши ачѣеа, къ дефѣимъторѣл алътерат лънгъ диаволѣ, къ тѣлт дѣл дѣтрече пе ачѣста, дѣл прѣчѣнъ къ омѣл дефѣимъторѣл фаче рѣѣ ла оамені де о пласъ ши соарте къ дѣнсъл.

Аписъ де есте рѣѣ челѣи дефѣимат, аѣ доарѣ дѣи есте вѣне дефѣимъторѣлѣи? Де парте съ фѣе! Де ар дѣпота ел дѣл тоате вѣпѣтъдѣле лѣмеи пѣнъ ла гѣт, ачѣле пѣптрѣ дѣнсъл сѣнт амарѣ, ка ши чел че дѣши арѣ гѣра ши стомахѣл пѣне де амар венѣл, апои орѣ че дѣлчѣдѣи гѣстѣ, тоате дѣи сѣнт амарѣ; ши пѣптрѣ че? пѣптрѣкъ де кѣтъ дефѣимъторѣл дѣптрѣцѣр де сѣне пе лѣ- теа ачѣста, ел кѣноаще прѣн пѣстѣнсъл фок а пѣадормитѣлѣи верте дѣл лоптрѣ, кѣте рѣѣтъдѣи ши стрѣкъчѣнѣи аѣ фѣкът, ба де тѣл- те орѣ авде ши дѣсашѣи жѣдеката оаменілор къ дѣцѣлѣнтѣл Сѣрах 28, 14. Пре шоптѣ- торѣл ши пе чел къ доаѣ лѣмѣи вѣлъстѣмадѣл, къ пре тѣлѣи, карѣи авѣа паче, іаѣ пѣрдѣт. Ба вѣлънд ел къ тоате вѣкърѣиле лѣмеи сѣнт трѣкътоаре ка зѣбра, ши пѣптрѣ ачѣеа дѣ- пѣлъдѣнѣши вѣреодатѣ мѣптеа ла чѣле де сѣс, ла чѣле пѣтрекътоаре, де аколо авде тѣпѣнд: Шерпѣи, пѣи де пѣпѣркѣ, кѣм вѣдѣ- сѣпа де жѣдеката гѣнѣи? Мат. к. 23, ст. 33. Апои маи сѣпѣнѣи чѣнева къ дефѣимъ- торѣл пѣ е дѣстѣл жѣдекат ши маи рѣѣ де кѣт дефѣиматѣл, каре ла вѣада вѣитоаре прѣ- вѣще одѣхнѣт.

Фѣцѣдѣи дарѣ тоѣи де дефѣимаре, ка ши де чел маи рѣѣ венѣл, каре ши дефѣи- матѣлѣи, ши дефѣимъторѣлѣи ши авѣиторѣ- лор пѣсокотѣт де тѣлт стрѣкъ; аскѣлтадѣи, дакъ пѣ пе мѣне, дѣкалетѣ пе дѣцѣлѣнтѣл

Сѣрах: Кѣвинтелор тале фѣ жѣг ши кѣмпѣ- пѣ, ши гѣреи тале фѣ зѣпѣ ши дѣкѣзѣоаре к. 28, 28. Аскѣлтадѣи дѣхѣл лѣи Дѣтпѣзѣѣ гѣрѣнд дѣл иѣмѣле воастрѣ ши дѣдрѣнтѣл- дѣвѣ спре а деапроапелѣи ши а воастрѣ дѣвѣпѣтъдѣре ши фѣрѣчѣре.

Хотород, Іан. 1843.

Moici C. Noak.

Домпѣле Редактор!*)

Ам чѣнѣте а вѣ дѣслѣши, къ Дѣлѣи сѣлѣ- цѣрѣл Станѣѣ Кѣпѣдѣнеанѣ фостѣл иѣспѣ- ктор а школеи чѣнтрале дѣл Краѣова ши профѣсор аколо, іар дѣл зѣртѣ жѣдекѣторѣл а трѣвпалѣлѣи дѣл жѣдеѣл Вѣлчѣи, дѣспре каре Двоастрѣ адѣ ворѣит дѣл дои Нрѣи а Фои дѣл а. т. се афѣл сѣлѣтѣос дѣптрѣвѣл къ фамѣліа са; дар ка вѣ ом каре дѣл време де доаѣзѣчѣи де апѣи кѣт аѣ сѣлѣжит овѣдѣи, пѣаѣ авѣт дѣл вѣдѣре, дѣкѣт пѣмаи вѣпеле патриѣи сале ши акѣратѣеа зѣлѣжѣѣи, акѣта се афѣл пѣтрекънд о вѣаѣцѣ рѣтрасъ стѣ- рѣтъ**), ши пѣ се рѣшѣнеаѣлѣи пѣмѣк, дакъ крѣдѣреа ши моралѣл сѣѣ пѣ лаѣ ертат а иѣмѣта пе чѣи че сѣаѣ фѣкът порѣчѣдѣи къ прѣлежѣл сѣлѣжѣелор пѣлѣчѣе. Кѣ тоате а- чѣстеа вѣрѣватѣл ачѣста, каре дѣл жѣнѣа са аѣ трѣкѣт кѣрсѣл дѣвѣдѣтѣрѣлор пѣмаи къ сѣнгѣре мѣжлоачѣле сале фѣрѣл чѣл маи мѣк ажѣторѣл пѣчѣи дѣла пѣрѣндѣи, кѣчѣи аѣ фост

*) Ачѣст арѣикол сѣнгѣр пѣптрѣ мѣлѣдѣнеа пѣ- терѣилор де тѣлѣрѣт, чѣва сѣаѣ нам дѣотѣрѣзѣл. Рѣд.

**) Поате фѣи къ ачѣстѣ дѣптрѣцѣрѣре фѣ, каре адѣсе пе зѣнѣи ла крѣзѣшѣнтѣл, къ Дѣлѣи пѣар ѣи дѣтре чѣи вѣи. Рѣд.

сърачї, пічі de аіреа, — каре ащ дат дп-
тїаш датъ ексамеn рїгзрос дп колеціа
dın сф. Сава, каре ащ фост апої пзмїт да-
скал mare de шїнде пептръ шкоалеле Країо-
вей, каре сїнгър ащ дптемеїат ачеастъ шкоа-
лъ прїп челе маї аспре грезтїдї нї сффе-
рїрї, ащ дптродъс кърсвріле пе лїмба па-
тріей дп Валахїа мїкъ, предъндъле къ
рѣвпъ шї вреднїчіе дела апъл 1825 шї
пъпъ ла 1838 шї дънд Статълї о тъл-
дїме de тїперї възпї че акъм се афлъ дп-
паїнтадї шї чїпстїдї; вѣрватъла ачеста зїк,
каре с'ащ жъртфїт атѣт de тълт шї і с'ащ
рѣсплътїт пздїп, пѣ с'ащ дескзражат нїмїк
de а лѣкра дп фолосъл патрией сале шї а
паціей ромѣнцїдї. Къчї осевїт de предъ-
рїле (лекціїле) че шї леащ тїпърїт дпсвш
шї de ачелеа че ілеащ тїпърїт алцїї сѣпт
а ле лор пѣте, зреле къ воїеа са шї ал-
теле фъръ воїей, маї аре тълте педате ла
лѣтїпъ шї лѣкръ акъта ла традѣчереа ал-
тора фоарте фолосїтоаре, прекъм Історїа
Romanilor de Еѣтропїе, скріерї de
дрептърї пѣвлїче de Рѣсо, шї алтеле. Аша
дар віада Длї Къпъдїнеапъ пе интересаъ.

Рѣжнїк, 29. Дек. 1842.

Ал Дтале

ка зп фрате

Т. Sergiades.

БОЪЛ ШИ ВІДЕЛЪЛ.

Зп воъ ка тоцї вої, пздїп ла сїпдїре,
дп зїмеле поастрє de соартъ-ажѣтаг,
шї декѣт тоцї фрацї маї къ осевїре,
Довѣндї 'н чїреадъ, зп пост дпсешат.

— Зп воъ дп пост mare? — Дрепткам чїздат віне,
Дар аста сѣ 'нтѣмплѣ дп ор каре лок:

Декѣт тълте мїнте цїї къ е маї віне,
Сѣ-аївъ totd'азпа, зп dram de порок.

Аша d'a віедї весель скїмваре,
Към шї de маїдрїе воъл стѣпжнїт,
Сѣ крєдеа къ есте декѣт тоцї маї mare,
Къ кѣ дѣксѣл пїменї пѣ е потрївїт.

Вїделъл атънчеа плїп de вѣкзрїе,
Авзїнд къ зпкїѣл са фѣкѣт воер;
Къ аре клѣї сѣтѣ шї лївезї о мїе,
Мѣ дѣк, зїсе 'ндатъ, вїдел фжп сѣї чер.

Фър' а пїерде време, вїделъл порпєдє;
Ажзїдє ла зпкїѣ, чеаркъ а іптра;
Дар пе лок о слзгъ віне ш' дп опрєдє:
Акъм доарте, зїче: пѣла почїѣ свѣпра.

— Акъм доарте? че фел! пептръ 'нтїаш датъ.
Дѣпъ прѣжз сѣ доартъ! овїчєїла лѣї,
Ера сѣ пѣ шазъ зїоа нїчї одатъ;
Аст сомп пѣ преа 'т плаче шї о сѣ їо спѣїѣ.

Ба сѣдї кацїї треава, къ тълдлчї трѣптеалъ;
С'а скїмват воеръл, пѣ е към дп цїї;
Треѣзе 'наїптеї сѣ мерцї къ сѣїалъ,
Прїїмїт дп касъ дака вреї сѣ фїї.

Ла о тожжчїе атѣта de mare,
Вїделъл рѣспзнде къ ва ащєпта;
Дар зпкїѣ сѣ скоалъ, плеакъ ла пїїмваре.
Пе лжпгъ ел трєче, фъръ-а сѣ зїта.

Къ маїхпїре тоате, вѣїатъла ле vede,
Дпсѣ сокотеїдє, къ зпкїѣ а орвїт;
Къчї фъръ 'ндоїалъ пѣ пѣтеа а крєде,
Къ взпа са рѣдъ сѣ'л фї околїт.

А доа зї їаръш, преа de дїмїнеадъ,
Сѣї гѣсеаскъ време ла дѣксѣл венї:
О слзгъ, чѣ афаръ дп vedeа къ 'нгїадъ,
Ка сѣї факъ віне, de ел поменї.

Боеръле, зїсе: ащєапгъ афаръ,
Рѣда дѣмїтале, ал доамнєї ваїї фїї.

— Чїне? а теа рѣдъ? мерцї дѣ'л дѣ пѣ скаръ:
N'am асфел de рѣде, шї нїчї воїѣ сѣ'л цїїѣ.

Г. Александрєскїл.